

DİYANET
İŞLERİ BAŞKANLIĞI
DERGİSİ

DİNİ, AHLÂKÎ, EDEBÎ, MESLEKÎ AYLIK DERGİ

2. Cilt

Ağustos - Eylül 1963

8 - 9. Sayı

BİLGİNİN ÖNEM VE DEĞERİ

Murat ERGUN

Bir insanın olgunluğu, bilgisinin artırılması, ve bilgi hazinesinin zenginleştirilmesiyle mümkündür.

Bilginin insan hayatındaki rolü çok önemlidir. Tanrı buyruklarında, «Bilenlerle bilmiyenler eşit olur mu?», «Yeryüzünde gezip dolaşın, Allâh'ın, yaratıkları nasıl yarattığını görüp öğrenin.», «Allah, gece ile gündüzü, ayı, güneşi ve arzı sizin emrinize ve faydanıza verdi. Bunlarda akli erenler için büyük ibretler vardır.» deniliyor.

Hazret-i Peygamber de bilgiyi şu sûretle değerlendiriyor :

«İlim bir hazînedir, sorup soruşturmak da onun anahtarıdır.», «İlmi öğrenmek her Müslüman'a farzdır.», «İlmi, beşikten mezara kadar tahsîl ediniz, «İlim, Çin'de bile olsa onu arayıp bulun.»

Bâzı büyüklerin bu konu ile ilgili sözlerini de kaydedelim :

«Hayatta en hakikî mürşit ilimdir.» (Atatürk)

«Bir mektep açan bir mahpes (cezaevi) kapatır.» (Victor Hugo)

«Cehalet bir musibettir, bilgi ve fen ise bizleri göklere yükselten bir kanat.»
(Shakespeare)

«Hazînelerin en değerlisi bilgidir. Çünkü, ne çalınır, ne satılır, ne de kırılıp dökülür.» (John Locke)

Bunu, bir kaç ata sözü ile de perçinliyelim :

«İlim, Tanrının insanlara en büyük ihsanıdır.» «İlim, insanlığın mânevî hayatıdır.» «İlim, insanlığın en büyük imtiyazı ve en müessir terbiyecisidir.»

Görülüyor ki, ilmin iyiliğinde ve cehaletin kötülüğünde her kes ağız ve fikir birliği hâlinededir. Kutsal emirler de bu konunun önemini artırmaktadır.

Din ilimleri kadar tıp ilmiyle bütün diğer müsbet ilimlerin de ayrı bir değeri vardır. İslâm'da başlıca iki ilim vardır, Tıp ilmi din ilminden evvel gelir.

Sokrat da, bilginin hudutsuzluğunu şu sözü ile hatırlatıyor;

«Bildiğim tek bir şey var, o da, bir şey bilmediğimdir.»

Bilgi, insana şeref verir. Hayatta muvaffakiyeti sağlıyan zekâdır. Fakat, zekâyı geliştirmek ve ilmin nûru ile cilâlandırmak için ciddî ve ilmî eserler okumak lâzımdır. Zekâ da tarla gibi bakılmıya ve tımar edilmeğe muhtaçtır. Okul

sıralarında insanın edindiği bilgiler, hayata atıldıktan sonra devamlı eserler okumak, yeni fikir ve nazariyeler hakkında bilgi edinmek suretiyle geliştirilmedikçe, unutulmaya ve kısır kalmaya mahkûmdur.

Bilgiye büyük önem verelim ve bilginin güveni, güvenin de insana en büyük işler başarmak kâbiliyetini kazandıracağına inanalım.

Her ana ve babanın ilk ve mühim vazifesi, evlâtlarına, bilgi aşk ve hevesini aşlamak olmalı ve tahsil çağındaki çocuğun, tahsil ve terbiyesini büyük bir dikkat ve ihtimamla tâkipten, ona destek olmaktan geri kalmamaktır.

Esefle kaydedelim ki, memleketimizde bilgin azlığını bir tarafa bırakalım, okuyup yazmaktan yoksun olanların yüzde nisbeti bile üzüntü verecek bir haldedir.

«Bilgisiz ve hünersiz bir insan, meyvesiz ağaca benzer.», «Bir şeyi bilmek, bilmemekten iyidir.», «Akıl gibi mal, ilim gibi servet olamaz.», «Kızlarını okutmıyan bir millet, oğullarını, mânevî öksüzlüğe mahkûm eder.» sözleri ne kadar yerinde söylenmiştir.

Şu halde kıymetli zamanlarımızı, boş lâflar, dedikodular veya zararlı oyunlarla israf etmeyip sırf değerli işlere ve faydalı kitaplarla eserler okuyarak duygu ve bilgilerimizi yükseltmiye verelim. Artık durmak zamanı değil, çalışmak zamanıdır.

Fertlerin fazîlet sahibi olması ve toplumun yükselmesi, ancak ilimle, gerilemesi de cehalet ile. İlim, fen ve sanatta çok ileri giden batı dünyasının bugün meydana getirdikleri hârikalardan büyük hayranlıklar duyuyor ve aramızdaki mesafenin bu gidişle kolay kolay kapatılamıyacağına inanarak büyük üzüntülere düşüyoruz. Fakat bunda da yese düşüp gevşememeli ve hiç bir zaman ümitsizliğe de düşmemeliyiz. Var kuvvetimizle ve millete elbirliği ile bu mesafeyi aşmak yolunda olağanüstü gayretler harcamamız ve bu çalışmamızı da, Devletçe alınan tedbirlere uygun olarak ilmî metotlara ve ölçülere göre ayarlamamız gerekir. Bilindiği gibi, vaktinde tımar edilmeyen ve susuz kalan bir tarla, sâhibine yoksulluk ve pişmanlık getirir. İnsan varlığı ve ruhu da ancak ilimle ve ilmin feyizli ışığını almakla aydınlanır ve olgunlaşır.